Kauno apylinkės teismo nutartis

2026-07-01, bylos Nr. e2YT-13477-1256/2026

Teismas: Kauno apylinkės teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-07-01
Bylos Nr.: e2YT-13477-1256/2026
Teisminio proceso Nr.: 2-69-3-05047-2026-6
Bylos rūšis: Civilinė byla
Instancija: I-a instancija

Civilinė byla Nr. e2YT-13477-1256/2026 Teisminio proceso Nr. 2-69-3-05047-2026-6 Procesinio sprendimo kategorijos: 2.5.2; 2.5.3; 2.5.5; 3.4.6.19 (S)

KAUNO APYLINKĖS TEISMAS
N U T A R T I S
2026 m. liepos 1 d. Kaunas

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėja Aistė Kričenaitė rašytinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo pareiškėjo T. M. pareiškimą dėl termino palikimui priimti atnaujinimo, suinteresuoti asmenys D. P., V. P. ir valstybės įmonė „Turto bankas“, išvadą duodanti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Aprašomoji dalis

Teismas nustatė:

Pareiškėjas T. M. (toliau – pareiškėjas) prašo atnaujinti praleistą terminą palikimui priimti po A. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) mirusios (duomenys neskelbtini), nepilnamečio sūnaus vardu ir leisti kreiptis į notarą dėl paveldėjimo priėmimo.

Pareiškėjas nurodė, kad A. M. (toliau – palikėja), mirusi (duomenys neskelbtini), su pareiškėju turi sūnų T. M., kuris šiuo metu yra nepilnametis. Terminas palikimui priimti buvo praleistas, nes nebuvo aiški paveldimo turto sudėtis ir neturėjo pakankamai informacijos apie paveldėjimo procedūrą. Taip pat tuo laikotarpiu buvo sudėtingoje finansinėje ir šeimyninėje situacijoje, nes naujai susiformavusioje šeimoje auga keturi nepilnamečiai vaikai, todėl prioritetas buvo jų išlaikymas. Pareiškėjas apie būtinybę nepilnamečio sūnaus vardu priimti palikimą sužinojo 2024 m. vasario 1 d., gavęs Kaišiadorių rajono savivaldybės 3-iojo notarų biuro raštą.

Suinteresuotas asmuo valstybės įmonė (toliau – VĮ) Turto bankas atsiliepime nurodė, kad teismui įsitikinus, jog yra pagrindas atnaujinti įstatymų nustatytą terminą palikėjos palikimui priimti, prašymo tenkinimui neprieštaraus. Suinteresuotas asmuo atsiliepime taip pat nurodo, kad prašymas turi būti nagrinėjamas, atsižvelgiant į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos poziciją. 2026 m. birželio 16 d. teisme gautas VĮ Turto banko patikslinimas, kuriame nurodoma, kad kreipėsi į palikimo atsiradimo vietos notarų biurą dėl palikimo perėjimo valstybei liudijimo išdavimo Lietuvos Respublikai į palikėjos palikimą, tačiau minėtas dokumentas nebuvo išduotas (DOK-71478).

Suinteresuoti asmenys D. P. ir V. P. teismo nustatytu terminu atsiliepimų nepateikė, procesiniai dokumentai įteikti 2026 m. balandžio 16 d., Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 123 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka – asmeniškai.

Išvadą duodanti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktoje 2026 m. balandžio 8 d. išvadoje nurodė, kad terminas kreiptis į notarą dėl palikimo priėmimo / atsisakymo nepilnamečio vaiko vardu turėtų būti atnaujintas, kadangi tik tokiu būdu būtų galima tinkamai atstovauti ar apginti nepilnamečio vaiko interesus. Pareiškėjo kreipimais į teismą dėl termino atnaujinimo atitinka geriausius vaiko interesus.

Vadovaujantis CPK 577 straipsniu, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka, dalyvaujantiems byloje asmenims apie bylos nagrinėjimo teisme datą, laiką ir vietą pranešus 2026 m. birželio 18 d. teismo pranešimu specialiame interneto tinklalapyje www.teismai.lt.

Motyvuojamoji dalis

Teismas konstatuoja:

(duomenys neskelbtini) mirė pareiškėjo žmona ir nepilnamečio sūnaus T. M. motina A. M., gimusi (duomenys neskelbtini) (2023 m. kovo 2 d. Gyventojų registro išrašas). Palikėja mirė santuokoje ir mirties metu turėjo vieną vaiką – T. M., gimusį (duomenys neskelbtini) (gimimo liudijimas, įrašo Nr. 259). Palikėjos palikimas nepriimtas, paveldėjimo byla užvesta, nes dėl palikimo perėjimo valstybei liudijimo išdavimo kreipėsi VĮ Turto bankas, tačiau liudijimas išduotas nebuvo (2026 m. gegužės 14 d. Testamentų registro išrašas, VĮ Turto banko patikslinimas DOK-71478). Palikėja ir pareiškėjas bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise įgijo žemės sklypą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantį (duomenys neskelbtini) (toliau – žemės sklypas) (2018 m. liepos 26 d. pirkimo–pardavimo sutartis, notarinio registro Nr. 4997). Palikėjos vardu yra registruota ½ dalis žemės sklypo (2026 m. birželio 30 d. Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašas).

Dėl palikimo priėmimo termino atnaujinimo.

Pareiškėjas prašo atnaujinti praleistą įstatymo nustatytą terminą priimti palikimą, atsiradusį po A. M. mirties 2018 m. lapkričio 30 d., nepilnamečio sūnaus vardu.

Šios kategorijos bylos nagrinėjamos ypatingosios teisenos tvarka pagal CPK XXXVIII skyriuje nustatytas proceso taisykles (CPK 442 straipsnio 1 dalies 13 punktas). Šia tvarka sprendžiami klausimai dėl praleistų materialiųjų teisinių terminų atnaujinimo. Su materialinėmis teisės normomis nustatytų terminų pabaiga įstatymas sieja asmenų tam tikrų teisių ar pareigų atsiradimą, pasikeitimą ar pasibaigimą. Sprendžiant klausimą dėl praleisto materialiojo termino atnaujinimo, būtina įvertinti termino praleidimo priežastis, trukdžiusias pareiškėjams laiku įgyvendinti savo teises ir pareigas. Sprendžiant, ar konkrečios priežastys pripažintinos svarbiomis, ar jos teikia pagrindą atnaujinti terminą, reikia atsižvelgti į prašomo atnaujinti termino paskirtį, teisines pasekmes, konkrečias faktines aplinkybes, byloje dalyvaujančių šalių elgesį, terminą prašančio asmens teisinį statusą ir elgesį, kitas reikšmingas aplinkybes, taip pat į protingumo, sąžiningumo ir teisingumo kriterijus.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 5.50 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, kai jis faktiškai pradėjo paveldimą turtą valdyti arba padavė palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą dėl palikimo priėmimo. Šie veiksmai turi būti atliekami per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos (CK 5.50 straipsnio 3 dalis). Trijų mėnesių terminą palikimui priimti teismas gali atnaujinti, jeigu pripažįsta, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių (CK 5.57 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas laikosi pozicijos, kad spręsdami klausimą dėl termino palikimui priimti pratęsimo, turi įvertinti ne tik objektyvias aplinkybes, dėl kurių terminas buvo praleistas, ir tai, kiek jis buvo (atnaujinimo atveju) praleistas, bet ir kitas teisinę reikšmę turinčias priežastis, trukdžiusias asmeniui laiku kreiptis dėl palikimo priėmimo. Klausimą, ar konkrečios priežastys pripažintinos svarbiomis, teismai turi spręsti

atsižvelgdami į terminų, nustatytų palikimui priimti, paskirtį, teisinius padarinius, konkrečias bylos aplinkybes, byloje dalyvaujančių šalių elgesį, asmens, prašančio pratęsti terminą, teisinį statusą, pareiškėjo elgesį bei kitas reikšmingas aplinkybes, taip pat protingumo, sąžiningumo bei teisingumo kriterijus (CK 1.5 straipsnis). Vertinant pareiškėjo elgesį, būtina atsižvelgti į tai, ar jis buvo pakankamai atidus, sąžiningas ar, priešingai, savo teises įgyvendino nerūpestingai, aplaidžiai. Šia prasme kiekvienam konkrečiam atvejui taikytini ne vidutiniai, o individualūs sąžiningo, atidaus bei rūpestingo asmens elgesio standartai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 28 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-54/2014, 2023 m. spalio 30 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-275-378/2023). Pažymėtina, kad teismas, spręsdamas termino palikimui priimti pratęsimo klausimą, turi įvertinti, ar nebus pažeisti kitų asmenų teisėti interesai bei viešasis interesas. Teismai turi ieškoti teisingo pareiškėjo, prašančio atnaujinti praleistą terminą, ir asmenų, kurių teises bei pareigas paveiktų toks atnaujinimas, teisėtų interesų balanso (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-319-695/2015).

Teismas, įvertinęs byloje pateiktus įrodymus, nurodytas aplinkybes ir paaiškinimus (t. y. tai, kad pareiškėjas neturėjo pakankamai informacijos apie paveldėjimo procedūrą. Taip pat tuo laikotarpiu buvo sudėtingoje finansinėje ir šeimyninėje situacijoje, nes naujai susiformavusioje šeimoje turėjo rūpinti keturiais nepilnamečiais vaikais, todėl prioritetas buvo jų išlaikymas. Pareiškėjas apie būtinybę nepilnamečio sūnaus vardu priimti palikimą sužinojo 2024 m. vasario 1 d., gavęs notarų biuro raštą), vertina, kad pareiškėjas įstatymo nustatytą trijų mėnesių terminą palikimui priimti praleido dėl svarbių priežasčių.

Teismas papildomai pažymi, kad dėl termino palikimui priimti atnaujinimo ginčas nekyla, suinteresuotas asmuo VĮ Turto bankas atsiliepime nurodė, kad pareiškimo tenkinimui neprieštarauja taip pat patikslino, kad valstybei paveldėjimo liudijimas nėra išduotas, o kiti suinteresuoti asmenys atsiliepimų nepateikė. Išvadą duodanti institucija išvadoje nurodė, kad pareiškėjo kreipimais į teismą dėl termino atnaujinimo atitinka geriausius vaiko interesus. Šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad atnaujinus įstatymo nustatytą terminą palikimui priimti, kitų asmenų teisėti interesai bei viešasis interesas pažeisti nebus.

Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, vadovaudamasis teisingumo ir protingumo principais bei į tai, kad pareiškėjo ir palikėjos sūnus yra nepilnametis, todėl negalėjo ir šiuo metu negali savarankiškai įgyvendinti savo teisių į palikimą be kito asmens – savo įstatyminio atstovo (tėvo), teismas konstatuoja, kad pareiškėjas praleido CK 5.50 straipsnio 3 dalyje nustatytą trijų mėnesių terminą dėl objektyvių ir svarbių priežasčių, todėl yra teisinis pagrindas šį terminą atnaujinti (CK 5.57 straipsnio 1 dalis).

Dėl teismo leidimo.

Jeigu globėjas (rūpintojas) nori sudaryti sandorį, susijusį su nepilnamečio vaiko turtu, įskaitant ir globotinio vardu priimti ar atsisakyti palikimo, tokio sandorio sudarymui yra taikomas CK 3.244 straipsnyje nustatytas išankstinio teismo leidimo gavimo reikalavimas. Teismas, nagrinėdamas bylą dėl teismo leidimo išdavimo, turi įvertinti visus esančius įrodymus, ar leidimas priimti palikimą ar atsisakyti priimti palikimą nepažeis nepilnamečio vaiko interesų. Kadangi nepilnamečiai globotiniai negali savarankiškai sudarinėti sandorių ir disponuoti paveldėtu turtu, teismo leidimas yra papildoma nepilnamečio vaiko turtinių interesų apsaugos garantija, kad vaikams priklausantis turtas būtų tvarkomas ir naudojamas tik vaikų interesais.

Pareiškėjas prašo jam leisti kreiptis į notarą dėl paveldėjimo priėmimo ir priimti palikimą vaiko vardu.

Kaip matyti iš byloje esančių duomenų, paveldimą turtą sudaro žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini).

Pagal įstatymą, įpėdinis, kuris priėmė palikimą turto valdymo perėmimu arba padavęs pareiškimą notarui, už palikėjo skolas atsako visu savo turtu, išskyrus Civiliniame kodekse numatytus atvejus (CK 5.52 straipsnis). Įpėdinis, priėmęs palikimą pagal antstolio sudarytą apyrašą, už palikėjo skolas atsako tik paveldėtu turtu (CK

5.53 straipsnis). Palikimo priėmimas pagal apyrašą užtikrina, kad kreditorių reikalavimai, nepriklausomai nuo jų dydžio, galės būti patenkinami tik ta apimtimi, kiek yra paveldėto turto; į kitą įpėdinio turtą reikalavimai nebus nukreipiami (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo biuletenis „Teismų praktika“ Nr. 35, 2011 m. rugpjūčio 8 d., registracijos numeris AC-35-1, „Nepilnamečių turtinių teisių apsauga paveldėjimo teisiniuose santykiuose“).

Šiuo metu nežinant apie visą palikėjos turimą turtą ir skolas, bei atsižvelgus į tai, kad palikimą priėmus pagal antstolio sudarytą apyrašą, nepilnametis vaikas už palikėjos skolas atsakys tik paveldėtu turtu (CK 5.53 straipsni), dėl ko teismas neturi pagrindo manyti, kad palikimo priėmimas galėtų pažeisti nepilnamečio vaiko teises ir teisėtus interesus (CPK 582 straipsnio 7 dalis). Duomenų, kurie sudarytų pagrindą išvadai, kad prašymas prieštarauja nepilnamečio teisėms ir teisėtiems interesams, byloje nėra. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, pareiškėjų prašymas tenkinamas, išduotinas leidimas pareiškėjui T. M. sūnaus T. M. vardu, pagal antstolio sudarytą apyrašą.

Pareiškėjui išaiškinama, kad pagal CK 5.52 straipsnio 2 dalį ir 5.53 straipsnio 2 dalį, dėl palikimo priėmimo pagal turto apyrašą įpėdinis su pareiškimu turi kreiptis į palikimo atsiradimo vietos notarą, kuriame turi nurodyti, jog pageidauja priimti palikimą pagal turto apyrašą. Gavęs šį pareiškimą, notaras nedelsdamas išduoda įpėdiniui vykdomąjį pavedimą dėl turto apyrašo sudarymo. Notaro išduotą vykdomąjį pavedimą dėl turto apyrašo sudarymo įpėdinis ne vėliau kaip per dvi savaites privalo pateikti bet kuriam palikimo atsiradimo vietos apylinkės teismo veiklos teritorijoje veikiančiam antstoliui. Jei po turto aprašo sudarymo įpėdinis sužinos apie neįtrauktą į apyrašą turtą, skolines teises ar skolines pareigas, įpėdinis privalo nedelsdamas kreiptis į notarą dėl vykdomojo pavedimo papildyti turto apyrašą išdavimo.

Bylinėjimosi išlaidos.

Teismas šioje byloje turėjo 13,22 Eur bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu (siuntimu), todėl šios išlaidos priteisiamos iš pareiškėjo, kuris yra suinteresuotas bylos baigtimi (CPK 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis).

Rezoliucinė dalis

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 576–578 straipsniais, 582 straipsniu,

nutaria:

Pareiškimą tenkinti. Atnaujinti pareiškėjui T. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) praleistą 3 (trijų) mėnesių terminą nepilnamečio sūnaus T. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) vardu priimti palikimą, atsiradusį po jo motinos A. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) mirties (duomenys neskelbtini). Išduoti pareiškėjui T. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) teismo leidimą priimti palikimą, atsiradusį po palikėjos A. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) mirties, nepilnamečio palikėjos sūnaus T. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) vardu pagal antstolio sudarytą turto apyrašą. Priteisti iš pareiškėjo T. M., asmens kodas (duomenys neskelbtini) valstybei 13,22 Eur (trylikos eurų 22 ct) išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu. Išlaidas sumokėti į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752, biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas 5662. Nutartis per 7 (septynias) dienas nuo jos elektroninio dokumento nuorašo įteikimo dienos gali būti skundžiama atskiruoju skundu Kauno apygardos teismui per Kauno apylinkės teismą.

Teisėja Aistė Kričenaitė